

N°. 45.

Birmdeenâ 6. (18.) Nowember

1867.

Rahditajs.

Celshemmes sinnaš. No Pehterburgas: Pah Keisereenes pahreisoſchanu un firtenes Suworow mirſchanu. No Pohlu semmes: Pah to naudu Iſchenſtowas kloſteri.

Ahrsemmes sinnaš. No Chſtreiku walſtes: Pah leiſera reſoſchanu. No Italias: Pah dumpja beigſchanu. No Franzijas: Pah Chſtreiku un Franzijas leiſeru weenprahitibu. No Englandes: Pah Abiſſinijas larru. No Spanias: Italeſchi Spanias lehnneeni aiſlaintinajuſchi. No Konſtantinopeles: Pah Kandiju. No Melitas: Tur leelas libbeles.

No Mihgas: Pah weſtru un tiltu isnemſchanu. No Kurfemmes un no Reepajas: Daſchadas sinnaš.

Arnold Nerlinſch. Pehtera un Iſchaulſie, Semmes ſemma laheta, to ta zell. Andeles sinnaš. Sluddinaſchanas.

Celshemmes sinnaš.

No Pehterburgas rakſta: No Baltas, Krimmâ, ta ſinna nahluſe, ta augſta Keisereene ar ſaweem behrneem 24tâ Dtkoberi no ribta pulſſt. 10¹/₂ ar dampfluggi „Tiger“ no turrenes atſtahjuſešs. — 30tâ Dtkoberi pehz puſſdeenas Keisereene jau bij Waſchawâ un 31mâ preeſch puſſdeenas reiſoja tahlak us Pehterburgu, kur tad 1mâ Nowemberi pehz puſſd. Barſtoje-Selo pillê pahrbrauja. — 28tâ Dtkoberi Greeku jaunais lehniaſch ar ſawu jaunu Gaſpaſchu no Pehterburgas aiſreiſojuſchi probjam us ſawu walſti dohdamees. — 26tâ Dtkoberi Pehterburgâ nomirrufe muhſu zittreiſeja, augſtâ gohdâ peeminnama general-gubernatora firſta Suworowa gaſpaſcha.

No Pohlu semmes. Pah to muhſu 43ſchâ Pri. peeminnetu naudas ſummu, 6000 rubteem Iſchenſtowas kloſteri, taggad, pehz ſtaidras ismelleſchanas, rakſta, ta ta nauda ne-effoht wiſ bijuſe preeſch ta ſauna-darritaja Beresowſki. Auguſt mehneſcha eſſahlumâ jau waldiſchanai lahda ſinna tilkuſe pah

tahdu naudu. Un kad nu tai paſchâ laiſa kloſtera ſakriſtans praſſijis paſſi, ar to reiſoht us ahrsemmi, tad warrejuſchi dohmaht, ka laiſam to naudu aiſ-
meſſe, tad teſſa Sta Auguſt kloſterim uſ aikafe, to naudu pahraudiſht. Tur tad nu kloſter-
trahjumâ uſgohjuſchi 6000 rubtus ſtaidrà nauda, pah to nekur nebijis eerakſtibts, no turrenes ta nauda eenakluſe un preeſch ſam ta. Un kad arr newarrejuſchi peerahdiht, kaſ ta par naudu, tad waldiſchana to ſawâ ſinnâ nehmuſe. ſchi nauda nu gan effoht no ſwehtreiſneefeeem ſameſta un muhki newiſchojuſchi par to rakſtus weſt. Sakriſtans no atbildes pah tahdu nelahrtibu bihdamees, effoht aiſbehdſis.

Ahrsemmes sinnaš.

No Chſtreiku walſtes. Pah konfordatu ſchoreiſ nelo nerunnaiſim, jo ar to wehl naw nelahdâ gallâ. Taggad leiſers no Pariſes weeſoſchanahs pahrbrauzis mahjâ un galwas pilſſehtas Wiſnes eedſihwotaji wiannu ar ſlannu garwileſchanu uſnehmuſchi, paſchu-pilſſehtu wiſſâs mallâs iſpuſchkojuſchi un ugganojuſchi. Bahnuſi pilſſehtas birgermeiſters to ar ſawadu runnu apſweizinajis, leezina-dams, ka wiſſai walſtei taſ effoht bijis par leelu preeku, kad leiſers Franzijâ tâ ar leelu gohdu un preeku effoht tizzis uſnemis un wiſſi preezajuſchees pah teem wahrdeem, to leiſers tur runnais. Keiſers pretti atbildejis, ka wiſſch to bribwibaſ-zellu, to effoht uſnehmis, wairſ ne-atſtaſchoht, bet arween tablak eeſchoht; jo Chſtreiku walſte patte ar ſewi ſaweenojuſešs, taggad jo ſpehzigi pah ſawu labklahſchanohs warroht gahdâht un t. pr. — Keiſers taggad zeeti ween turrotees pee tahm punktehm,

to Praggas meera-berreschanâ norunnajis un zittu Wahjemmes walstu darrischanâs neras neraisfotees.

No Italias. Italias karschs nu pagallam un awisehm taggad tillai atleef pahrrunnabt to, kas wehl pallat palizzis. Agrafas sianas israhbija ta, itt la Garibaldis wairs neras nebuhtu bijis tas agrafais un la winsch buhtu gluschi nespehzigis un mulkis palizzis. Te nu taggad zittas sianas stabsta, ka ta ne-effoht wis. Garibaldim pascham sawa pulka effoht bijuschi tillai 3000 wihri un tilko ta siana nahuse, ka winsch eijohet us Rohmu, tad 2500 wihri subtitu winnam no Rohmas pretti, gan jachtneeki, gan kahnineeki, gan arri leelgabbalu wihri ar leelgabbaleem. Garibaldim jachtneeki un leelgabbali trubfuschi un winsch to gudri pahrdohmadams, ar saweem kaudihm eegahjis kalnds, fur prettineekeem winnu jachtneeki un leelgabbali nelo newarrejuschi berreht. Tillu pahwesta pulks atnahjis, tam wairs ne-attlizzis laika, weetu ismekletees, jo Garibaldis ar masaku pulzinu mettees teem wirsu un pehz puffsstundas tohs peespeedis us behgschanu. Trihs leelgabbali, fo eenaidneeki ar leelu puhlinu kalna uswilfuschi, palikluschi turpat un til sawus sirgus tee warrejuschi paglabht. Garibaldeeschi 400 no teem sawangojuschi. Behzat nahza Franzuschi pahwestam palihga, un sinams, ka tad Garibaldim bij jahahjahs atpallat. Daschi brihnahs, ka Garibaldeeschi daudj gluschi jauni zilweti, kas karra buhschanu neras nepassinuschis, zaur trubkumu daudj iszeetuschi, bes freeteem karra-eerohtscheem, tomehr til fiedigi daudj leelalam eenaidneeku pulkam prettiturrejuschees. Tapehz kahds Staleeschu ministeris jau sazjijis: „kad wehl trihs reises kahds dumpis iszeltahs, tad pahwesta walsts buhtu uswarreta.“ Naw nelahds brihnums, jo schoreis jau pahwesta walste gan drihs wiffas pilsehtas sapulzeschanas turrejuschas, fur wiffi weenprahrtigi nospreeduschis, Italias lehninam padohtees; eezehluschi weetneelus, kas lai lehnina weeta tuhlin walda, norahwuschit pahwesta walsts sismi no krohna nammeem, uswilfuschi Italias karogu un zittus ar warru peespeeduschis Italias lehninam ustizzibas swehrestibu swehreht. Bet kad nu zaur saweem ihpacheem weetneekeem Italias lehninam sawu padohschanohs nosubtijuschit, tad lehninisch ne-effoht wis to sanehmis. Na tad lehninisch to warreja sanemt, kad winnam pascham bail no Franzuscheem, kam winsch agraf apshlijis, ka pahwesta walsti nebuschoht aiskahrt! Winnam gribboscham woi negribboscham taggad waijadseja sawu wahrdu turreht. To gan warr sazjibt, ka, ja Franzuschi ween nebuhtu pulla mettusches, tad Garibaldis buhtu wiffu pahwesta walsti un Rohmu panehmis un Staleeschi — nu teem nelahda nohte nebuhtu wis bijuse, Garibaldim to aisleegt. — Bet kas tad nu ar Garibaldi paschu notils? Woi tad winnu par to nesohdihis, ka winsch lehnina aisleegschanai pretti us Rohmu gahjis? Retizzam wis, ka winnu

wehl ihpachei ka sohdihs. Teiz gan, ka gribboht winnu til labbi kahdai teesai preekschâ west; — bet sohdiht jau laikam nesohdihis, tapehz, ka Staleeschi winnu warreni aisstahw un jau weetu weetahm leelu lehrumu zehluschi par to, ka Garibaldis tillai zeetumâ eeliktis, — fo taf waijadseja darriht, lai lehnina wahrds, ka peenahkabs, paliktu spehla un gohda. Tad wehl jasinn, ka Garibaldis arri irr Amerikas sabedrotu walstu birgeris un ka tee arri winnu aisstahw. Garibaldis tuhlin, kad tizzis sanemts, pagehreis ar Amerikas walstu subtitu runnabt, kas tam arri nowehlehts. Sinnams, ka Garibalda zeetums irr til ta saprohtams, ka tam japaleet tai weeta, kas tam nosazzita woi eerahdita. — Italias subtithts Parihse taggad no Franzuschu waldischanas pagebroht, ka lai ta taggad sawu karraspehku sauzoht pawiffam mahja un Stalia to pareist warroht pagehreht tadeht, ka winna wiffus Garibaldeeschus no pahwesta walsts israidijuse un teem wiffus eerohtschus atnehmuse. Arri to pagehr, ka lai Franzuschi leekohet meera tohs pahwesta pawalstneelus, kas Italias lehninam gribbejuschi padohtees. Staleeschu waldischanai ruhj, ka Franzuschi atkal ne-eetaifahs us ilgu palikschanu Rohma, jo tee tur effoht saweddufchi leelu pulku karra-waijadhibu. Franzuschi gan falkoht, ka winni Tschiwitta-Wekkia kahdu masumu kara-spehla atstahschohet pa to laiku, kamehr konferenzi turrechoht par pahwesta buhschanu; bet wehl nesinn, woi zittas walstes sawus weetneelus us konferenzi subtithts woi nesubtithts. Keisers Napoleons jau buhtu meerigs, kad til tahs kattofu semmes ween us konferenzi beedrotahs, bet Wiktors Emanuels ta ne-effoht wis meera. — Wehlakas sianas stabsta, ka tahs pahwesta pilsehtas Palestina un Zagrabâ wehl effoht Garibaldeeschu rohta, tee tur effoht skanstes sabuhwejuschi preekschâ un aisdsennoht wiffus usmahjeus. Effoht atkai pahwesta pulki subtitu teem wirsu. Bittur wiffur effoht pilnigs meers. — Wehl ralsta, ka beidsoht Garibaldis us Staleescheem raskijis ta: „Keisera un lehnina karra-spehli muhs naw laiduschis pee muhsu mehrka, pee Rohmas atswabbinaschanas. Tadeht kahpsimees atpallat un skattifimees, ka nu winni paschi to leetu ischkirs. Wehs schoreis Italiai nelahdu uswarreschanu newarram pasluddinabt, bet zerram, ka ja ta waldineeku ischkirschana neisdoh-tohs pehz tautas prahta, ta patte eelsch sewis to spehku atraddihis, sawu mehrki panahht.“

No Franzijas. Ebstreiku keisers augsti apzeenihts no schejenes aisbrauzis. Behdejâ deenâ arri brauzis us Wahzeeschu kattofu basnizu, fo Jesuiti buhwejuschi; bet tur keisers effoht isfattijees pawiffam saduzis un behdigs, jo basnizas widdu effoht bijuse winna brahka Maksimiliana bilde, kas jaur Franzijas wainu Melkila sawu gallu dabuzis. Lai gan no basnizas iseiijohet kaudis keiseram skanni usgawilejuschi, lai gan preesteri winnu dikti flawe-

jusch, ka winsch effoht warrens tizzibas aisstahwetajs, tomehr tas nepalizzis wis preezigals. La tad Franzis Joseps effoht Parihsti atkal aistahjis, bet neweens newarroht ihsti sinnacht, fo winsch ar Napoleonu laifam norunnajis. Weena awise gan falkahs, ka winna flaidri sinnoht, ka tee weenâ prahâ effoht tikfusch un palikfusch, weenâ prahâ Italias, Wahzsemmes un Turku semmes deht. Gbstreiku keisers gribboht, ka pahwesta warra lai teefoht pasargata. Winni abbi ar Napoleonu negribb, ka Deenwiddus Wahzsemme ar Pruhfchu walsti faweenojahs beedribâ. Tapat tee irr weenâ prahâ ar Turku walsts buhschanu: Winni us to stahwefchoht, ka lai Turku walste paleef neaistifta un schai winna weenprahfibai beedrojotees arri Englande. Winni labprahht wehlejotees paleekamu meeru Giropai fagahdaht, ja ween eespehjams, bes kahda farra. — Italias deht arr Napoleonam daschas libbeles. Pats winsch gan drihs atfihst, ka Italiai peefristu ta pahwesta gubernija Witerbo, bet kâ to winnai atdoht, kad pahwests par to negribb nekâ dsirdeht? Un tad wehl winnam tas par leelu nepatiffchanu, ka Italia bes winna wehleschanas fawu farra-spehku laiduse tur eefschâ. Tomehr eenaidu tadeht ar Italiu nekahdu negribboht eefahlt. Effoht arri Franzija dauds kauschu, kas stahwoht us Italias un Garibalda pussi un kas eedrohschinajotees to flanni apleezinaht. Effoht tadeht tur dauds tahdi zilweli jau eebahsti zeetumâ un zeeschi aisleegts, Garibalda singi singeht un Garibalda kâ arri Wiktor Emanuela bilbes pahroht un pirtt. Franzuschi pahwesta walsti apmeerinajusch tublin atkal aiseeschocht un til ween Tschiwitta-Wekkia kahdus farra-wihrus us ilgaku laiku atstahschocht par fargeem. Gribboht labprahht kongressi turreht, fur par pahwesta walsti un waldischanu gruntigi nospreest, bet pahwests to negribboht wehleht tadeht, ka tublin jau eepreelsch ne-apsobla, ka wiffas winnu agrafas semmes winnam dohschoht atpalkat.

No Englandes. Kuggi ar farra-wibreem us Abissiniju jau senn zekâ un drihs buhs pee sawa mehrka aisgahjusch, fur tad gan fo dsirdehs, kas patifs sinnacht. Pawiffam turp aisgahjusch 12,000 farra-wihri, starp kurreem tillai 4000 Giropeschi. Bes scheem wehl wesmineeki effoht 8000 wihri, kas lohpus aplohps, jo tur buhschoht 55,000 nastu-nesfeji un wilzeji lohpi, kas wiffi aplohjami. Bet malfaschoht arr schis karschs leelu naudn, kahdus 6 millionus mahzinas sterliu. Effoht leelu karstumu dabbususch zeest zekâ, kas Giropescheem dikti grubti panessams, bet Indeeschi pah to nelo neistahfoht. Indeeschu paganeem us juhras — pehz sawas paganu tizzibas — ne-effoht brihw nekahdu ehdeenu fataifihst un tadeht teem bijis japahrteel no resteteem graudeem. Prowijantu effoht lihds nehmu-schi us 7 mehnescheem. Schinni laikâ tur Abissinija effoht wehsals laiks, kad arri leetus lihstoht un tahdâ tad winnai tur eefchoht mallâ. — Bittas sin-

nas stahsta, ka Abissinias keisers Teodors pah to farru wehl nelo neleelotees sinnacht, moi negribboht sinnacht, jo winsch gaidoht dahwanas no Giropas un gribboht ar Englandes lehnineeni draudfibâ tilt.

No Spanias. Spaneeschu subthts, kas Florenzê dsihwo, sawai waldischanai sinnamu darrijs, ka Italeeschu flottei effoht pawehlehts, schaut us Spaneeschu fuggeem Tschiwitta-Wekkia, tad, kad scho laudis gribbetu no fuggeem eet ahra. Pah scho sinnu lehnineeni til nikna palikfufe, ka gribboht tublin sawu subtitto mahjâ faukt. No waldischanas palihgi darrihs, tas wehl naw nospreests. Winnu leelais marschallis D'Donnel Franzija nomirris.

No Konstantinopeles raksta, ka daschi Kandijas aprinki, kam leelwestra pirmas darrihschanas ihsti ne-effoht patikfuschas, taggad nospreeduschas, sawus weetneekus pee winna subtht, pah wiffu flaidraki isrunnatees. Rahdotees, ka wiffu fallu atkal drihs dabbuschoht sem Turku waldischanas un pallausibas; no ta laika, kamehr leelwestrs tur aisanahjis, Turku saldati neweenu schahweenu ne-effoht ischahwusch. (Woi tas warr buht teefa?) Tas no Franzijas, Italias un Pruhfchu waldischanas Kandias deht sultanam dohts padohms, gan isleekotees labs preelsch Kandias, bet effoht Turkeem ween par labbu.

No Mexikas. Keisera Maksimiliana lihki Mexikaneeschi wehl naw isdemusch Gbstreikeescheem un newarr sinnacht, moi to kad isdohs. — Kad taggad flattamees us to semmi paschu un winnas waldischanu, tad deesgan behdigas leetas tē redsamas. Pee mums tē Widsemme un Kursemme schinni waffarâ dauds leetus lijis, bet kas tas prett to, kas tur tahs semmes rihta pussê effoht lijis! Tur wiffa semme tâ ismehrzeta, ka wiffi zekki palikfusch par mullajeem un par purreem tâ, ka dauds zekineeki pawiffam nogrimmusch un pasuddusch. Zaur to pohsta buhschanu, kahda taggad ilgôs gaddôs pah scho semmi waldira, nekahda freeta zekku-lohpschana newarreja buht. Senn jau bij fahlfusch dselsu-zekku taifihst no Werakruzes lihds galwas-pilsfeh tai, kas tillai desmit juhdses tahl ween tizzis un tas pats gauschi flitks. Birnee taifitaji dabbususch par peepalihdsiby 15 prozentes no wiffahm muitas eenemschanahm Werakruze; bet tas derrejis us to, zekka-buhwetajeem ilgaddâ kahdu millionu dollaru eebahst blehdigâ labbatâ un zetschs palizzis kahds bijis; dselsu moi almina tiltu weetâ tee pataisjusch lohka plohsstus, kas nelam nederroht. Arri keisers sawâ waldischanas laikâ nelo ne-effoht eespehjis un taggad ilgu laiku jau tee darbi effoht glusch meera. Taggadeja waldischana arr nelo ne-eespehjoht, jo naudas-lahdes wiffas effoht tuffchas. — Ka Suarez atkal par presidenti wehlehts, tas irr riltigi teefa. Tas taggad nu gribbedams wiffu atkal riltigâ un labbalâ kahrtâ waddiht, effoht isdohmajis un fluddinajis, ka semmes littumus gribboht druzjin

pahrgroßheit un eetaifcht us tahdu wihst, la Seemel-Amerikas brihw-walstës; bet ar schahdu padobmu winsch usdubrees us asseem meeteem, jo no wiffahm mallahm tam runnajocht pretti un wiffi gribboht, lai wezzi liffumi paleel spehla. — Zaur to, ta 16,000 saldati us meera atlaihti, effoht laupitaju pulki leeliftam wairojuschees un wairs nelahda drohschiba ne-effoht us zetteem, jo daubf tahdi, kas darbu strahdabt newihfchojocht, padewuschees taunäs beedribäs. Tas effoht tas lahstu ammats, lam pade-musehs ta tauta, pee kurras peederr Spaneeschi, Neapeleeschi, Metfilaneeschi un wehl zitti.

No Ribgas. 30tä Oktoberi të pee Ribgas plohsijahs tahda neganta wehtra no seemela puffes, la daugawä diwäs weetas tiltu israhwa un wehl daschu zittu flabdi padarrija. Imä November deenä tiltu pawiffam nonehma.

No Kursemmes raksta, ta 19tä Augustä fhws pehrkons daubf weetas irr bijis un Baldohnes mahzitaja laidarus, kur 40 wesumi seena un abbotina lihds fadegusch, eespehris. — Arri Merzendorfes pagasta seewa feenu grabbjoht nospehrtä un Appesmuischas tahdäs mahjas, Dohbeles apgabbalä, meita kuhnä ehdeenu wahroht.

Wehl no Kursemmes. Nelaita Salkaleijas mahzitaja Schöna weeta effoht Ugahles mahzitaja palihgs Conrad par mahzitaju iswehlehts, un Apprikka nelaita mahzitaja Brota weeta atfal Leepajas gimnastijas stoblas kungs un mahzitajs J. Zeidlers aizinahs un ta no Stohdes us Dohrbi aigabjuschä mahzitaja Johansen weeta Stohdes pilsehtinä, Leischös, par Luttera mahzitaju pee Wahzu Zahna basnijas kandidahs Kiewenthals iswehlehts.

No Leepajas puffes, tai 21mä Oktoberi. — Patihlams, daschdeen pee 10 grabdehm filts ruddens laifs mums nu irr Oktoberi pehz tam, tad Septempera mehnefs gan drihs jauri islija un tikkai par wezzeem Mikkeleem leetus apstahjajs. Birnjä Oktoberi gan pfaujamus swehtkus wiffäs basnijäs noswinnejam; bet wehl wairak lä pufse labbibas un fartuppeki bija lautä. — Ir taggad wehl weestahm reds ausu tuppeschus us tihromeem. — Lai nu gan no rudseem un kweescheem tohti knappi usauds, tad tal Deewam gohds jadohd par wassaraju. Weeschi un a ufas labbi rijs birst un turr labbu swarru. Esmu dsirdejis runnajam no 113 mahzinahm smaggeem meescheem, bet arri appafsch 100 mahz. swarrigeem rudseem. 7tä Oktoberi wehl redseju Leischös ausas pfaujamas, rudus sehjoht un rahzenus nemmoht. Rudsu sehshana schogadd' dikti wehlu eesahlahs un arri wehlu wiffur nobeidsahs; tadeht arri ihsti labbi eesehlfuschas rudsfuschas retti kur reds. — Lohpini wehl lihds scho baltu deenu gannäs eet ta filta laika deht. Leepajas ohsta irr lihds 13tam Oktoberim eenahfusch 155 luggi, un aibraufusch ar prezzehm 155 luggi. — Leepaja taggad jaunu ugguns tohrni jeb bahlu ohsta gallä, juhras brauzejeem par labbu, buhwe, lam buhs augstums pee 100 pehdahm. Tohrnis pats tohp no tihra ischugguna bes kohla taifhts us kalteem granit-atmina pamatteem. Schi tohrna labbuns buhs juhneeseem tumshäs ruddena nattis dikti leels; jo lihds no patt Klaipehdas lihds 5 juhdes ais Wentspils juh-ras trasts bija tumsh, bes bahla, bes zetta rahditaja. Gohds un pateiziba lai irr par to augstai waldischanai, kas ne ween Leepaju ar labbu dsiftu ohstu, bet arri ar kohschu baltu apdahwina andeli un juhras zettu atweeglinadama. Lassitaji jau labbi atminnefees, la pehrt us pascheem see-

mas swehtteem Leepajas dikti kohschu pahrtaititu un is-gresnotu leelo Wahzu basnijä, kas arri garraku tohrni ar selta krusu gaisä peeredseja, eefwehtija ar leelu gohdu. Scho wassarü atfal schihs basnijas ehrgelës tappa paleell-natas, lai flanna jo pilniga un stipra buhtu. Schihm ehrgelëem bija fennahf tikkai 38 balsis, bet gaddu no gadda tahs leelumä zaur tahs basnijas ehrgelëefa un musihka meistera Wenta lunga ruhpiгу naudas gahdashanu, to tas zaur konzertu dohschanu sadabbuja, peenehmahs un ir scho wassarü zittas balsis peenahja laht, la nu ehrgelëhm pawiffam irr 60 balsis un 72 wilzeeni. (Registerzüge) ar flaidru un mihligu flannu. Scho ehrgelü uskohpejs un pahrlabbotajs irr tas Kursemmë wiffëem labbi pasih-stams, un kas jau wairak lä 100 ehrgelës basnijahm un stoblahm taifijis, teizams ehrgelü buhwetajs Kahrlihs Herrmannis Leepaja. Arri japeeminn, ta schi stalta Wahzu basnija schowassarü brangu no dselles, Harmfena kunga fabriki Leepaja, leetu, schohgu, kas lä teiz, lihds 3000 rub. maffajocht dabbujust. — Lanni 15 Septemberi bija Leepajneeki leelus gohda swehtkus swinnejuschä sawam zeenitam un teizamam pilsehtaeltermanna kungam Uli-schim, ta pilnus 30 gaddus sawä amuatä pilsehtam par swehtibu fabijis un strahdajis. — Ap to paschu laiku arri Leepaja ta beedriba, las wiffadas barribas pilsehtneeteem peefklappe par lehtatu maffu, un fo sauz par „Konsum-Verein“ eetaifjahs, lam taggad jau 171 beedri effoht peeteitusches un pahri par 2 tuhtstosch rubkeem eenahfusch.

No Ribzes, Kursemmë. — Schi gaddä 16tä Septemberi no rihta noslibta juhra diwi jauni swejneeki, weens fainneefa wezzatais dehls, 22 gaddus wezs, ohtrs, atraitnes dehls, 24 gaddus wezs, pagasta muhrneeks. Nabbaga atraitnei jau treschais dehls juhra slihtst. Weenam no scheem flihtoneem tehwa brahlis, ohtram brahlis bija no teem septineem wihreem, kas preefsch 9 gaddëem, tai 1858tä gaddä, juhra, tad tee tohs strantetus tugginekus grib-beja glabht, sawä nahwi atradda, ta awisës jau lassijam. — Dohblë, Kursemmë, bijusch 27tä Augustä sawahdi gohda swehtti; jo tad effoht no Selgawas kahdi 50 Wahzu dsee-dataji ar saweem musikanteem un kahdi pahri fints lungu un gappaschas, 40 karretës, atrantuschä islustetees, un effoht no Dohbelneeteem ar leelu preeku un gohdu tap-puschä sagaiditi, un ta tad dseedadami nu spehledami kohpä to deenu kohschä pawaddijuschä. Kä dsird, tad pehz tam Dohbelneeki paschi samettusches beedribä, kahdi 40 no wif-fahr kahrtahm us dseedashanu. Katrä swehtdeenas pawalkarä të tee fanahloht kohpä us ischetrahm balsim mahzi-tees dseedah, lai warretu pehz sewim un ir zitteem preeku zaur jauku dseedashanu fataifht. — Groshin ä tai 16tä Septemberi nakti kahda Schihda spihkeri ugguns isprukka un buhtu warrejuft leela nelaimë wehtras laika notift, ja nebuhtu palihdsigas rohtas atsteiguschahs glabht un ugguni sawalbiht. Polangä arri Septempera mehneff diwi nammi ar ugguni aigabjuschä. Kur ugguns zehlu-fees, to neweens nesinn. — Kuldigas pilsehtä bija no 9tä lihds 11tam Septemberim schogadd' Kursemmes mahzitaju faeeschanas, kur effoht 66 mahzitaji bijuschä kohpä.

Arnold Merlinsch.

Schis mihfch wahrds un draugs gan warrubht daudseem Mahjas weesa lassitajeem irr pasihstams, jo par winnu 1863schä gaddä „Zetta beedris“ 11tä, 12tä, 17tä un 18tä Nri. irr stahstijis; bet kad nu daubf Mahjas weesa lassitaji warrubht nelo no schi wihra nesinn un naw nelo par winnu dsirdejuschi, tad schë fo par winnu gribbu teift, fo pats ar sawahm ausim no winna muttes esmu dsirdejis.

Schis mihtsch brahlis irr pirmsis Widsemmes Indijas missionaris, kas preefch 5 gaddem us tabtu karstu Indijas semmi pee Tamuleefchu paganeem irr issuhtihis, teem Kristu to krusta fistu pasluddinabt. Winsch taggad irr sawa mihta wehsa tehru semme atpaktat nahzis no saweem gruhteem darbeem kahdus 1½ gaddus atpubstees un pa scho laiku Lehrpates uniuersitetē wehl dsiffaki Deewa wahrdi mahziba eesafnotees. No Indijas us Lehrpatu reisodams winsch 11ta August f. g. pee sawa drauga Diktu mahzitaja kahdas trihs deenas atpubsdamees kawejahs. Us muhsu mihta mahzitaja usazinaschanu festdeenā tai 12ta August Wahzu draudses lohzehti un teem lihds wehl zitti, kas wahz' wallodu proht, mahzitaja muischā sapulzejahs un ar leelu preeku klausijahs missionara stahstus, ko winsch pats par sewi un Indijas paganeem stahstija.

Swehtdeenā pehz tam, kad muhsu mahzitajs basnizā bija spreddiki fazzijis, tad mihtais missionaris Nerlinsch uskahpa kanzēle un bija tā Mohsus un muhsu mahzitajs tā Marons.

Pirmā kahrtā winsch stahstija, tā winsch par missionari palizzis. Winsch, Arnold Nerlinsch, effoht Lehrpates Uniuersitetē 4 gaddus mahzitaja ammatā mahzijeos un studeerejis. Tur winsch dsirdejis no promeffora Kurh stahstischanas par agrafeem missionareem un ihpaschi par Wahzsemmes missionari Kihlianu, kursch Wahzsemmes paganus pee Donau uppes, kad tee wehl elkeem kalpojusch, mahzijis un dauds truhkumu un mohlas ijeetis, jo winsch effoht dauds reis ar bassabm kahjahm seemas laika par Donau uppi pahrgahjis un paganus wiannu buhdās un meschās usmellejis un teem Kristus ewangeliumu fluddinajis; un ta tad tee pagani effoht wiannu gauichi miblejuschi un tā sawu tehru zeenujuschi pee wianna kahjahm sehbedami un Jesus ewangeliumu klausdami. Urri to missiones lappu, ko Leipzigas missiones beedriba isdohdoht, winsch tā students effoht dauds lassijis un no tam wiannam zehlees firdi missiones ugguns, tas irr, kahrams un preefch par missionari palikt.

Kad winsch sawu studeereschanu beidsis un eksamenu taisijis, tad winsch saweem mihteem wezzakeem sawu nobohmu sinnamu darrijis. Wianna mahte nepawissam no tam naw gribbejuschi dsirdeht un naw uskawschanu dewusi un karstas behdu affaras raudajusi, un tāpatt arr tehws; bet kad tehws redsejis, ta winsch no sawas apnemshchanahs nemaj neatlahpjotees, tad wiannam wehl to padohmu dewis, lai winsch kahdu gaddu wehl paleefoht tehru semme un sewi pahrbaudotees. Scho tehwa wehlefschanohs winsch tad arr effoht pallausijis un palizzis pee kahdeem kungeem netahst no Willandes kahdus 1½ gaddus par behrnu skohlmeisteri. Kad nu pa scho laiku wiannam prahstis no missionara ammata wehl naw alkrittis, bet arween karsta ilgofschanahs firdi deggusi paganeem Kristu to Pestitaju fluddinabt, tad winsch

saweem wezzakeem ar Deewa dewis un gahjis us Ribgu pee basnizas teefas un mahzitaja eksamenu taisijis Ribgas Sehlabā basnizā; turpatt, kur kristihis, winsch tad effoht par Indijas Tamuleefchu paganu Luttera mahzitaju eeswehtihis.

No Ribgas winsch irr dewees us Leipzigas pilssehtu Wahzsemme, tur Leipzigas missiones nammā missionara ammatā pilnigi fataifitees. Kad nu tur kahdu laiku bijis un missiones preefschneeki wiannu atraddusch, par derrigu eefsch missionara ammata, tad winsch tizzis 13ta Mai 1862tra gaddā Leipzigas pilssehta par Indijas missionaru eeswehtihis. Schi Leipzigas pilssehta effoht parleeku jauka, stalta pilssehta un par wisseem schahs pilssehtas nammeem effoht wehrā leekamais tas missiones nams. Scho nammu puschlojoht leels selta krusts, kas tai mahjai gallā stahwoht un us muhra effoht ar leelem bohstabeem usrafstiti tee wahrdi: „Gita zaur wissu pasauli“ un t. pr. No Leipzigas winsch lihds ar diweem jauneem missionareem dewees us Umburgu un un no turreenes us Londoni, no turreenes arween dauds fugges us Indijas semmi isefoht.

No Londones pilssehtas lihds Indiju wianni braufusch 3-mehneschus pa leelu pasaulē juhru un eefsch scheem 3 mehnescheem zittu neko naw redsejuschi, ta juhras witnus un fillu debbesi. Pirmā pilssehta, ko 26ta Oktobri 1862 us Indijas krasteem eeraudsijuschi, bijusi leela lepna Madras pilssehta. Kad Madras pilssehtas ohstā eebraufusch, tad pagani ar pulkeem us wiannu fuggi sanahlfusch, gribbedami wiannu iaantu no fugga nowesdami pelnu dabuht un lihds ar teem winneem pretti nahlfusch diwi missionari Meyers un Dederleins. Missionaris Dederleins wiannus mihtligi usnehmis sawa nammā. Madras pilssehta wianni palikfusch 14 deenas. Schahs pilssehtas Luttera draudsitei wianni arr effoht aishweddufusch jauku basnizas pulksteni, kas nu Indijas paganus tablā sweschā semme us Deewakalposchanu lohpa sauzoht. Wianni arr gahjuschi mihta basnizā Deewam pateizibu doht, kas wiannus til tabtu juhras zellu laimigi pahrweddis us sawu mehrki. No Madras pilssehtas pehz 14 deenahm wianni no missionara Meyer pawadditi us Trankebar pilssehtu, kas effoht Indijas semme missiones sehdeklis, prohjam braufusch. Schinni pilssehta effoht muhsu missiones basnizas-rahts, tur arr effoht daschadas augstas skohlas un teefas. Winsch arr effoht lihds ar zittahm leetahm laimigi Indijā pahrweddis no Widsemmes mihteem missiones draugeem schinkotu sudraba bilkeri un tellerki, kas nu tur ta Runga altari puschlojoht un no tam mihti Tamuleefchu atgreesti paganu brahki sanemmohht ta Runga dahrgas meefas un affinis.

Par Indeeschu deewcem.

Indijas paganeem effoht trihs tee augstakee deewi, prohiti: Brahma tas radditajs, Wischna tas usturretajs un Sihwa tas maitatajs, un bes teem to

zittu maso deewu un deewellu wianni rehkinohht kahdus 330 millionas. To Brahma deewu wianni nelo neturroht un nezeenijohht, nedj tam effohht kahdi elku deewu nammi nedj altari, tillai tohs Sihwa un Wischna deewus zeenijohht. Par scheem deeweem pagani siabstohht un tizzohht: ka tas Brahma un Sihwa deewi effohht reis eesahlfuschi sribdu turreht, kursch tas augstakais. Sihwa deews israhdidams, ka winsch tas leelakais, effohht us weenu reis ahtri sabjis issteeptees un us augschu augt, ta ka wianna galwa sneegufees zaur debbeschds un kahjas lihds ellei. Brahma deews leelijeas, ka winsch warroht wehl leelaks isaugt un tad arr sabjis us augschu steeptees, bet kad naw warrejis Sihwa deewa galwu aissneegt un par welli nopublejeas, tad winsch gabjis pee Wischnu deewa un teizis, ka winsch wehl effohht par Sihwa deewu augstati bijis. Kad nu Sihwa deews dabbujis siunahht, ka Brahma deews wiinnu ta apsmehjis, tad winsch lohti apslaites un Brahma deewam galwu norahwis un tadeht Brahma deews pee winneem nekahda gohda nestahwoht.

Tam Sihwa deewam effohht diwas seewas; weena no tahm ar wahrdu Kali effohht gauichi breefmiga: tai effohht melns gihmis, trihs farfanas azzis, matti tai effohht ta ugguns leesmas, mehle effohht no selta wairak ta pehdu garra no muttes islaista, kurra ar affinim effohht apraipita un ta zittu nelo par upuri negribboht, ka zilweku affinis un tadeht tee pagani, kas schai deewellei kalpojohht, effohht lohti affins kabiigi un dauds zilwekeem uskrihohht un sawai deewellei patidami tohs nokaujohht.

Par Indeeschu swehtku swehtischannu.

Indijas pagani turroht kahdas trihs neddelas isgaddus leelus masgafchanas swehtkus Majawerames pilssehtä pee Kaweri uppes, kas zaur wiffu Tamuleeschu semmi teffohht un wiinnu semmei leelu swehtibu dohdohht. Us scho pilssehtu tad pagani no mallu mallahm sanahloht Kaweri uppes uhdeni sawus grehtus nomasgahht. Pascha uppes widdu effohht winneem uszelta ta gohdinama ella deewa Sihwa bilde, kas wehrschem lihdsiga isslattotees, preeksch ka wianni flannotees un tam sawus uppurus dohdohht un zerrejohht, ka tas wiinnus swehtischohht. Par uppi effohht dauds weetäs strilli pahrwilkti no weenas mallas us ohtru, pee kam effohht daschadas leetas pahartas, kas nosihmejojht ella deewa gohda wahrus; tahs uppes uhdens ne-effohht dsiksch, bet gluschi jellis, ta ka tillai lihds widdutschem sneedsoht. Us scheem swehtleem tad arr missionari saeetohht paganeem Kristus ewangeliumu fluddinahht.

Tahda ella deewibas tumshä Indija wehl sehsoht kahdi 180 millioni zilweku un tapeh; tad schi darba druwa lohti plascha un leela. Pee muhsu Luttera draudses effohht zaur missionaru darbu atgreesuschahs kahdas 8000 dwehseles; no atgreesteem paganeem arr jau 6 effohht eeswehtiti par mahzita-jeem un kahdi 150 effohht eezelti stohlmeisteru, pehr-

minderu uu draudses usraugu ammatds! — Missionaru tur taggad no muhsu Luttera draudses effohht 16. Behrnaja gadda schee missionari kristijuschi 741 paganus. Winna, Nerlina draudse effohht 881 kristigas paganu dwehseles un no tahm effohht 296 dwehseles, kas stohla eetoht. Winna dsihwolks effohht Tanjores pilssehtä.

Kad nu missionaris Nerlinsch ta bij beidsis stahstihht, tad winsch luhdsa, lai jel meh; Widsemneeki apscheslojotees par paganu brachtem, lai jo wairak atdarroht sawas firdis un rohkas un lai sawas ailsuhgschanas us augschu subtoht, ka warroht jo wairak missiones ugguns eedegtees Widsemneeku firdis, ka rohdotees jo wairak tahdu jaunelku, kas atstahjojht tehwu, mahiti, brachus un mahsas un mihtu tehwo semmi un dohdotees probjam us kah-tahm semmehm un jubras fallahm, Kristus ewangeliumu fluddinahht. Lai luhdsoht par mihtem missionareem, kam Kristus wiinna-kalnä leela karstumä tahkä Indija effohht dauds grubtumi jazeesch, ka lai tas winneem palihdsoht to grubtu missiones darbu strahdaht un Kristus walstibu isplattihht. B...a.

(Us preekschu wehl.)

Behteris un Tschaukste.

Tschaukste. Labriht, Behter! Nedj nu, tilts pagallam, nu masak mums darba, warram pehz wezza eeradduma atkal kahdu brihtiau farunnatees. Kad tad nu klahjabs tew un familijai?

Behteris. Kad tad nu, brachliht klahjabs, — laiki dahrgi un tulschi, katram taggad grubt, tapat arr man. Tillai bohdes wehl ta ahrsemmes prezze paleef pufslibhs pee eerasta turgus, bet us turgus semmju prezses — tschetreis til dahrgas nekä agral.

Tschaukste. Teesa gan, brahl. Prassi semneeku, kadeht til dahrgu zennu turra, tad tas atbild: Ko buhs darriht, newarram zittadi, kungi muhs speesch ar leelahm rentehm un to nu mums waijag par sawahm prezzehm isdshht. Kungi ween pee ta wainigi. Prassi atkal lungeem, kapeh; wianni ta darra, woi wianni neatminn, ka taifnis Deews irr debbesis? — tad tee atbild: brihnums gan, ka ta warr scheslotees, kur tal katram flaidri redsams, ka semneeki taggad paleef baggati, jebfchu agral nespeesti til pluttas ween bij. Speeschana wiinnus padarra darbigus un ruhpigus, kas pehzat teem pascheem par labbu. Saprohiti nu, kam taifniba!

Behteris. Sinnams, isrunnas wiffadas warr dabbuht, — bet warr buht, ka abbeem arr irr taifniba, — kas mums dohs laika to ismelleht. Dauds prezses arr nebuhtu til dahrgas, kad tee ihstee pahrdeweji paschi us turgu nahltu; bet dauds pahrdeweji irr til usluptschi ween; tee netil ween sahlti pahrdohd, bet wehl slittas prezses ar labbahm samaisa lohpa un tad: Madamchen, das ist Englische Butter, sein gewürztes Lammfleisch, ausgezeichnet fette Hühner etc. etc.

Iſchaulſte. Rà tab: ſmallaka peekrahpfchana gan, bet newis ſmallas prezzes. Buhs teem arri ſawa alga. Tee nu tillai krahpneeki, bet ko lai darram ar teem ſagleem un laupitajeem, kaſ taggad wairin wairojahs? Kamehr nu meefas ſtrahpe no-zelta, tamehr wairs newarr glahbtees. Taſ wehl bij par agri ſpeekus faktâ bahſt.

Behteris. Ja, taggad wairs nemaſ newarr ſinnahſt, kurſchs zilwekſ uſtizzams, kurſchs naw. Tu taſ arr buhſi dſirdejis, ko ſtahta par to meitu, kaſ pee Wehrmanna dahrsa noſplindereta — woi iſhti teefa, to wehl neſinnu.

Iſchaulſte. Ne-efmu wiſ dſirdejis, — paſtabſti.

Behteris. Meita brangi iſpuzzejuſehs, gahjuſe no weefſbahm mahjà un ſatilkufe wihreeti, kaſ to tublin ſagrahbis zeet un lihſ krellam iſgehrbis, tad palaidis waktâ. Meita plikka buhdama demuſehs pee kahdas paſiſtamas draudſenes Ahrrihgâ, drehbes paleeneht. Winnai turpat wehl buhdamai, pahnahkoht taſs feewas wihrs. Taſ tilko pa durrihm eenahjis, tublin kleeſſis uſ feewu: „Seewin, nu tu warreſi labbi iſpuzzeetes, patlabban noſplindereju ſlaiſti apgebrtu meitu!“ Seewa tam palluſſu pretti teiluſe: „Turr' mutti, ta meita irr tēpat ohtrâ kambari.“ Uſ to wihrs attal teizis: „Nu, tab ta auſta jataiſa!“ Meita to dſirdejuſe, tublin eſſoht pa kambara lohgu iſſprukufe laukâ un behguſe prohjam. Galwoht to newarr un neiſzu. arr, bet tã laudis ſtahta.

Iſchaulſte. Laudis jau trakki ar ſawahm melſchanahm, — lai gan pahſ to nebuhtu daudſ ko brihnitees. Bil tēpat pa tirgu beſdarba teh-wini newaſajahs un kaſ til ween ſawu feſchu newakte tã kã azzu peere, tam maſ pagallam. Un ja tu wehl kahdam zilwekam ſagli parahdi, no ka jaſargahs, tad jau patſ ſweikſ neiſ-eeſt, — taſdſ blehdſ meſle kant kã eefohſt, — ja ne wairak, tad ar kulaku draude.

Behteris. Tã waijadſeja darriht, kã taſ Turku poſtzeimeſterſ Konſtantinopelē darrijiſ. Tur arr tã-pat gahjiſ un wehl trakkaſi. Winſch lizziſ wiſſuſ tohſ blehſchuſ kert un uſ lugga apzeetinahſ. Kad kahdſ ſimts bijis kohpâ, tad lizziſ aiſweſt uſ leelo jubru un to partiju noſlihzinahſ. Tã darrijiſ til ilgi, kamehr Konſtantinopelē gluſchi iſtihrita un nu wiſſur eſſoht drohſchiba.

Iſchaulſte. Nu, gan jau muhſu waldbiſchana arr atraddiſ padohmu, kã tohſ ſahntneruſ no lakka dabuht. Katrai buhſchanaſ ſawſ galſ.

Behteris. Rai nu gan. Paſtabſti labbaſ kahdu luſtigu ſtikki.

Iſchaulſte. Arri tahdu man deeſgan padohmâ, bet uſ to zittâ reiſâ laiſ.

Semmes ſemma fahrta, ko ta zell.

Ko mehſ wihlejam un ſmahdam,
Kur mehſ ſmeijam, kur mehſ raudam,
Ko mehſ teizam, ko mehſ labdam,
Kur mehſ winnejam un ſaudam.

Kur mehſ brihſcham wirſu ſpſaudam,
Kaſ taſ irr, ko mehſ tē rahdam? —
Nu, kaſ zittâ, tad wehrâ nemmi:
Mehſ tã uſſlattam to ſemmi.

Mums gan reebjahs wiſſas dubbi,
Bet taſ jabreen, lai teel rubki;
Mums ap wiſſu ſtrahdabt raiſes,
Bet taſ zittadi naw maiſes;
Naw ko tehrtees, naw ko palohſt,
Naw ko ſwekkehſt, naw ko paohſt,
Ja uſ wiſſas un ar wiſſu
Nemihſtam ar labbu ſianu.

Tai irr ſemmal weena fahrta,
Semneekſ, taſ, kaſ wiſſu wabrta;
Kaſ pahſ ſcho uſ augſchu zellahs,
Taſ til wiſſâ ſakno, ſekahs;
Skatt', kã ſuplo ſtalti ſtabdi,
Nedohma no kurren tahdi! —
Salki nu, tu fundſin mannu,
Man par ſawu pazelſchannu? —

Semmes ſemma fahrta raida
Zitt' pahſ zittu augſch', kaſ ſmaida
Taj pa wirſu grefnumſ kludams,
Un no taſ taſ pazelſt buhdams.
Bet uſ augſch', kur gairma zellahs, —
Kaſ no taſ ſew wairal ſwekkehſ.
Sinnams, pilnigakſ taſ aug,
Tã kã to pee kahdeem rang.

Kaſ juhſ augſtal zelti eſſat,
Wairal gairmu eekſ ſew neſſat,
Peeminnat: woi jumſ kaſ irr,
Ko ſemm' un augſcha nepeekſkir?
Un tã dohmajeet kã klahjahs
Ir par to, kaſ ſemmâſ mahjâſ,
Palihdſeet tam gairmu ſmeltees,
Preezigal uſ augſchu zeltees.

K.

Breeſch teem zaur to nelaimi Bohdaraggâ beſ apghadatajeem atſtahteem pee Wahjaſ weeſa redatziſas nodewa:

W. A. 1 rub. C. G. L. 1 rub. Kohpâ 2 rub. Pa-
wiſſam kohpâ 17 rub. 50 ſap.

Andeſ-ſinnas.

Rihgâ, 3ſchâ November. Laik ar weſtru iſtraktojees, ſchim brihſcham lehnſ un deenahm arri jauſ. Zelfſch paleel labbaſ;
warebuhſ, ta nahtamâſ deenâſ wairal linnuſ un fehſlaſ peeweddiſ,
— taggad wehl maſ peenahſ.

Linnuſ tirguſ. Par taſm daſchadabm leohna ſortehm maſ-
faja 50 lihſ 60 rub., par braktu 25 lihſ 44 rub., par birkanu.
Bohtu un ſceewu kaſ nepeſ maſfaja 38 lihſ 44 rub. par birkanu.
Linnuſ-fehſluſ par muſzu 10 rub. 50 ſap.

Sihla andele. Puhrſ kweeſchu maſfaja 5 rub. lihſ 5 rub. 50
ſap., puhrſ rubſu 3 rub. 50 lihſ 3 rub. 75 ſap., puhrſ meeſchu 2 rub.
70 lihſ 80 ſap., puhrſ auſu 1 rub. 50 ſap. Puhrſ kwee-
ſchu miſtu 6 rub. 50 ſap., lihſ 7 rub. rubſu miſtu 4 rub. — ſap.
Bohſ ſweekta 5 rub. lihſ 5 rub. 50 ſap. Muſza ſapſ: ſarlana 6 rub.
75 ſap., balta rupja un arri ſmallâ 6 rub. 75 ſap. Silkeſ laſdu
muſzâ 13 rub. 50 ſap., eglu muſzâ 13 rub. — Deſinama maſka:
par aſſi behrſu 5 rub. 50 ſap., preeſchu 3 rub. 40 lihſ 60 ſap.,
alſſchu 4 rub. 25 ſap.

Kandaſ tirguſ. Walſſa banka billeteſ 76½ rub., Wiſ. uſſaſ-
ſamaſ ſihlu-grahmataſ 98 rubl., neuſſallamaſ 85½ rubl., Rihgaſ
ſihlu-grahmataſ 81½ rub., Kurſemmes uſſallamaſ ſihlu-grahmataſ
97½ rub., 5 procentu uſbewu billeteſ no pirmâſ leeneſchanaſ 116
rub., no ohtraſ leeneſchanaſ 109 rub. un Rihgaſ-Dnaburgâſ dſel-
ſu-zella alziſas 107½ rub.

Lihſ 3ſchâ November pee Rihgaſ atnahtuſchi 2037 luggi
un aiſgabjuſchi 1840 luggi.

Atbildedamſ redaktehrſ A. Leitan.

No zenſureſ atwehlehtſ.

Rihgâ, 3. November 1867.

Sluddinaschanas.

Ribgas pilsehtas kasses-kollegiuma waldischana ier sem tahs Walmeeras kreise, Limbaschu basnizas draudse buhdamas pilsehtas muishas Limbaschu pilsmuisha, gabbali mescha-semmes, lo us renti isdoht, — un prohti, weens gabbals 500 pubru-weetas leels eelsh 16 dallahm tai ta nofaulka Paulas mescha; — weens gabbals 136 pubru-weetas leels eelsh 5 dallahm pee Lihgasch zella, un weens gabbals 308 pubru-weetas leels, eelsh 12 dallahm, stary Ehrma un Wangas mah-jahm. Scho semmi isdohts tillai preelsh semm-loppibas fainneefochanas no 23scha April 1868 us 40 gaddem no weetas. Isfohlischanas termini ier nolikti us 13tu un 14tu November f. g. un tadeht teel zaur scheem raksteem usazinat wiissi tee, las tabbas rentes-weetas gribbetu us-nemt, tghs ikrenteschanas sinna un nosazischanas, ta arri tahs grunskabretes zaurstattiht schs pee kasses-kollegiuma waldischanas, jeb Limbaschu mescha lunga muishs pee mescha-lunga Lieb-kowshy un sawu wahru parasstihst appalscha; bet us fohlischanu wisseem tai 13ta November f. g. pullst. 9 no rihta jafaeet peeminneti Limbaschu mescha-lunga muishs pascham, jeb jafuhsta pehz lilkumeem derrigi weemefi. 1

Ribga, rahts-nammä, 12ta Oktober 1867.
No jabeerotas Wohlermuishas pagasta teefas teel sinnaus darrihts, ta 15 ta November f. g. pullst. 11 schi pagasta teefa turpat us weetas wairakfoblitajam pahrdohs ta nomitruscha Begefallkallas grunts-rentineeta Ma hriiu Lohrenz mahju ar wissabm tahm turklast peederrigahm ehtahm. Birzejt lai peeminnetä deenä tai Mahrtin Lohrenz mahjä Katrihn damhja gallä fanahf. Sabeedr. Wohlermuishas pagasta teefa, 2tra Novemberi 1867.
Preelshscheb. Hof. Weisenfeld.

Mhersemmes un eelshsemmes

naudas=skapjus,

Lo ne ugguns nedf saght warr maitah, pahrdohs Ziemer un beedris, leela smilshu-eela, Nr. 32.

Ribgas-Jelgawas dselles-zella podredschiki Pfab un Karpuhdento darra Widsemmes un Kursemmes eelshiwotajem sinnamu, ta winneem kishel-un laula-almenu waijaga preelsh Olai stanzjas, to preelsh ilteen, sturstenem un wakneeku mahjahm no Ribgas libds Jelgawas. Almeni schojem seemas zella jawedd un jakrauj us platscha. Tee eelshiwotaji, las wehlahs atmenus west, warr tohs ruddeni jagabacht un seema tur west tur waijaga. Bil par atmenem malkahs, to warr dabuht sinnah Ribgas un Jelgawas dsells-zella kantori. Almenus arri pa lubil-assehm pirts. 5

La pirma Kreewu semmes ugguns-grehka skahdes apdrohschin-naschanas beedriba,

las dibbinata 1827ia gaddä un kam grunts kaptals tschetri millioni sudr. rubku leels, libds ar labbi leelu leeku kaptalu,

apdrohschina wiffa Kreewu walsie par ugguns-skahlit: Dshwojamas ehkas, fabrikuhs, sudmallas un zittas ehkas, mahjas semmju muishas, zeemds un t. pr.; wissadas prezjes spihkerds, pagrabs, bohds, magasthnes un us waffejeem platscheem un t. pr.; mehbeles, mahju-leetas, ammatneeku darba-rihtus un t. pr.; luggus ohstas,

ta arri wissadas zittadas kustamas un nekustamas mantas. Schahs apdrohschin-naschanas deht te Ribga jameldahs pee N. John Safferberg, lungu-eela Nr. 12.
Staidratas sinnaus pah to arri isdohts G. A. Puls, Limbaschds.

S i n n a
par
Ludwig Stehjel un beedra
jauno
pass-kambara bohdi.

Dausf gaddus jau par palihgu eelsh teem leelakeem pass-kambareem strahbdams un tadeht schahdu ammatu staidri saprasdams, esmu taggad ar Deewa palihgu us sawu paschu rohku weenu tahdu pass-kambara andeli etaisihs tai zittureiseja F. Kronert lunga bohde, lalku-eela pee zittureisejem smilshu-wahrteem un netahl no J. Medlich lunga Englischu magasthnes. — Sawä jaunä pass-kambari pahrdohdu wissadas pehrwes preelsh mahju bruhschanas un preelsh mahtereem, ta: Indigo, brasilju, pernambutu, sauso un fataistiu anilinu, gurtumeju un t. pr., jukturu, kappiju, tehsu, wissadas wirzes, pipparus un lohsheru lappas, elju, swezjes un dauds zittadas, gruntiga pass-kambari peederrigas prezjes. Schahdu sinnu isladams luhdsu wissus andelmannus, krohsneelus un fainneelus, sawu preelshlaita F. Kronert lungam un man pascham dahwinari uszizibu mannai jaunai andeli atwehleht un us tam palaistees, ta es ilweenam pahrdohschu riltigu prezzi ar tainu swarru par til lehtu malsu, ta ween eespehjams.
Ludwig Stehjel,
andeles adresse: Ludwig Stehjel un beedris.

Rabbakohs seenas-pulkstenuhs, Feschas-pulkstenuhs, pulkstenu Fehdes un atshlehgas papilnam warr iswehletees un par lehtako tirgu dabuht ar apgalwofschanu pee pulkstenu taihtaja

Joh. G. Kundt,
Kalku-eela, Karpowa mahjä, pretti tai englischu magasthnet.
Kam labbi meeshi preelsh bruhweroem pahrdohdami, lai peeteizahs pee
Ernst Plates.

Dsimtmuisha Weesen, (Kursemme, Jaun-Jelgawas ap-rink) ier bruhsh us nahfshcheem gaddeem isrentejams. Staidratas sinnaus par to isdohts muishas waldischana parte. Turpat ar ier pufsmuisha ar 150 pubru-weetahm arramas semmes, 100 pubru-weetahm ysawu un 150 pubru-weetahm gannibu us 12 gaddeem is-rentejama. 1

Muishas waldischana.

Gattawus jahrtus

par lehtu tirgu warr dabuht, Romanowka eela Nr. 9, pretti Kreewu skahneem pee
L. Gork.

Labbi ischahwetahs kaslehu ahdas un widdejas jehru ahdas ar pufswillu no flaketeem lohpeem, pa weenai un arri pa leelalahm partijahm, par dahrgu tirgu peht 1 F. Mitshke spitschu-bohde, Ribga, pretti rahtusim.

Dohles pufsmuisha „Zaunmuisha“ ar 270 pubru-weetahm arramas semmes, 18 werstes no Ribgas, Kellawa teel no nahlameem 1868ta gadda Turgeem, libds ar 40 gohwihm par inventarijumu us Gaddigu renti isdohta. Mahtalas sinnaus par to isdohts Dohles-muisha. 1

Kalps (pufspuists) warr weetu dabuht pee **Rudolph Wehstein,** landiters masä smilshu-eela, Wöbela mahjä Nr. 5.

Weens jaunellis, las Jrlawas kshla kshlmeistera un ehrgelmeela ammatä ismahjees, melle weetu. Sapeeteizahs pee Pinku mahjitaja **H. Hartmann.** 2

Bee Aleksander-eelas ier 100 libds 300 kwadrat assis leeli grunts gabbali par 1 libds 2 rub. par kwadrat assi pahrdohdami. Mahtalas sinnaus warr dabuht Aleksander-eela Nr. 59. 3

Wohlfahrtslinde ier pilnigi erikteshtis allus bruhsh preelsh bairischa un zitta allus, ar labbu pelnu preelsh bruhwera isrentejams. Mahtalas sinnaus dabu turpat. Adresse par Walmeern un Stalkeli.

Netahnu no Baustas, Brunawisshes meestina, ier dimas jaun-usbuhwetahs mahjas, weena no buhwalkteem, ohtra no muhra, ar turklast peederrigahm ehtahm, fur arri 3 1/2 pubru-weetu leels falku-dahrs kshht, par dsimtu pahrdohdamas. Turpat arri warr labbu lohrteli par lehtu malsu dabuht. Peemeldeetes warr pee Brunawisshes mahjitaja. 2

Daschadi grunsgabbali ier pahrdohdami pee leelshs Aleksander-eelas eelshpufsh wahrteem. Mahtalas sinnaus dabuht wezjä Aleksander-eela Nr. 27. 1

Wens tirgu-deltis ier atrassie un fanemmans Avertas muisha netahl no Strihwen muishas pee
Damberg.

№ 9.

Verzeichniß

von

lettischen Büchern, Landcharten

u. u.,

welche zu beziehen sind von

W. F. Säckers Buchhandlung

für lettische Literatur.

Riga, Domesgang № 4.

№ 1 bis 8 dieses Verzeichnisses erschienen in den Jahren 1859 bis 1866, enthalten die ältern lettischen Bücher und können diese Verzeichnisse gratis in genannter Buchhandlung empfangen werden.

Rahditajs,

fahdas

latwiskas grahmatas, Landfahrtes

u. u.,

dabbujamas

Latweeschu grahmatu bohde

pee

W. F. S ä c k e r

Rihgâ, Domes-gangi № 4.

Latweeschu grahmatu norahditaji № 1 lihds № 8 tiffe isdohti 1859^{tâ} lihds 1866^{tâ} gaddâ un norahda tahs agraki drikketas wehl dabbujamas grahmatas un schohs astinus norahditajus wehl tâpat bes maksas warr dab-
buhht peeminnetâ grahmatu bohde.

Inhaltsverzeichnis

	Rbl. Kap.
Ansis Kohlhase, jeb: Man preederr to atreibschana ic. Ar bildi	— 25
Bahrinsch Antonius. Singe	— 5
Baireeschu Anfs. Pateefigs stahsts, apgabdahts no Chr. Schönberg	— 20
Behrnamihlestiba. Jauks stahsts jaunekteem par mahzibu un derrigu laifakawekli	— 15
Bernolds. Pahrtulkohsts no P. Pruhfs	— 7½
Bielenstein, A. Die Elemente der lettischen Sprache	1 —
Bihbeles bildes, Trihsdesmit diwi, us Seemasfwehtkeem. Pirma dalka	— 15
— — Dyttra dalka	— 15
Brandwihnâ noslihtst wairak, ne kâ uhdeni. Peezi stahstini, farakstiti Latweeschu tautai, par preekshshmi un derrigu mahzibu wezzeem un jauneem	— 10
Dakteris Fausts un wiinna burriga un wellastunstiga dshwe un breefmigs gals. Pahrzelts no wezzahm Wahzu tautas-grahmatahm	— 20
Daschadu dseefmu krahjums. Dseefmu mihlotajeem par preeku sagabdahts no winnu drauga	— 20

- Dauge, G., Kalpu-grahmata ar peezeem kalpu-
 — stahsteem un weenu kalpu-spreddiki . . . — 30
- Deew' galda grahmatina, ar ismekletahm
 swehtahm luhgſchanahm, fà zeenigi ja-
 fataifahs un jaturrahs preeſch, pee un pehz
 — swehta waffarina. No Zittreiſeja Wahz-
 ſemmes mahzitaja, Benjamina Schmolka
 raksteem to taggad latwiſſi pahrzehlis,
 Ernst Dünsberg — 55
- Desmits wehrâ-nemſchanas preeſch tahdeem,
 fas noſkumſchanâs un behdâs paleek, teem
 par ſirbs-apmeerinaſchanu ſagahdatas zaur
 S. M. S. D. E. P. R. R. D. Mahz. — 5
- Dſeefmu-grahmata, fur atrohdamas tahs wez-
 zas garrigas dſeefmas un luhgſchanas,
 Deewam par gohdu un kriſtigahm draud-
 ſehm par labbu 1 75
 — — Re-eſeeta 1 —
- Florinda un Amina. Jauka paſazzina, fas
 jauneem laudihm derr par mahzibu.
 A. Schkerberg — 5
- Grahſa leelmahte Genowewa. Jauks wezzu
 laifu ſtahſis. Latwiſſi pahrtulkoja A. Leitan — 25
- Grahmatinas preeſch pee auguſcheem (is-
 dohtas no kriſtigu rakſtu gahdatajeem), oh-
 tra 5 gabb. [1) Râ diwi brahki no Zuhdu-
 tautas, ar uswahrdu Kappadoſe, iſſatrs
 ſawadâ jekâ Amſterdamâ pee Kriſtus pee-
 weſti tiffuſchi; 2) Neredſigs un ſaldats;
 3) Rabbags pulkſtenu-taiſitajs Genſes
 pilſſatâ; 4) Amelia Gale no Boſtano
 widdus Englantê; 5) Ta Kunga beena] — 20

1861. Kap.
- Sera** un **Veandars**. Pehz **Greeku** dseefmineeka
Museus no **C. Stahlberg** — 4
- Ihfa** **Geografija**, jeb: semmes **isttahstischana**
preeksch pagastu un **apriuku** **stohlahm** **fa-**
rafsiita no **D. Pand**, **Baldohnes** **draud-**
ses **mahzitaja** — 20
- Rahds** **kungs**, **tahds** **kalps**. **Zauks** un **der-**
rigs **stahsts**, **ko** **wahziski** **saraksiijs** **Fran-**
zis **Hoffmannis**, un **taggad** **latwiiski** **pahr-**
zehlis **P. R. K.** — 15
- Kalenderis**, **Widsemmes** **us** **1868tu** **gaddu**. **Ar-**
dauds **bildehm** **puschkots** — 10
- Keisara** **deenas** **Rihgâ**. **No** **C. Dünsberg** — 10
- Kristiga** **Luhgščhanas-grahmatina**, **fur** **eef-**
ščâ **rihta-** un **wakkara-luhgščhanas** **us**
wissahm **neddekas-deenahm**, un **jittas** **kri-**
stigu **kaušchu** **waijadšibâs** un **behdâs** **der-**
rigas **luhgščhanas** (**isdohts** no **kristigu**
rafsu **gabdatajeem**) **eeseeta** **papihra** **wahfâ** — 25
 „ **stiprafâ** **wahfâ** — 40
- Kristiga** **Luhgščhanas-grahmatina**, **fur** **eef-**
ščâ **rihta-** un **wakkara-luhgščhanas** **us**
wissahm **neddekas-deenahm** — 15
- Krusta** **Zeksch** **muhfu** **Pestitaja** un **Swehtudar-**
ritaja **Jesus** **Kristus**, **pehz** **tahm** **14** **pee**
širds **leekamahm** **weetahm** un **bildehm**, **us**
Jerusalemes **Kalwarias** **wihši**; **kas** **Winna**
ruhftu **zeeschanu** no **Pilatus** **namma** **libš**
swehtam **kappam** **nosihme**. (**Zettorta** **drikke**) — 15
- Kurpneeks** **Dffmans**. **Pahrtulfohts** no **P. Pruhšs** — 15
- Kursemes** **kaudis** un **widi**. **Zelgawas** **wirs-**

- pilsneeziba pehz Alfons fon Heylinga barona funga sinahm farakstijis H. Allunans. I grahmatina. Sohdu basnizas apgabals — 25
- Laika**=grahmata. Widsemmes wezza un jauna us 1868 gaddu. Ar bildehm puschkota — 10
- Laika**=grahmata. Kurssemmes us to gaddu 1868. Ar bildehm puschkota — 15
- Launa** apsinnaſchanahs. Stahsts no juhrneeku dshwes, farakstijis no F. Hoffmann. Vahrtulkohits no H. Allunana. Ar ischetrahm bildehm — 30
- Lustigais** nerwis us tirgus=plafcha. Zohkufpehle eeksch diweem zehleeneem. Vahzehlis J. H. Baumann, Pehterburgas mahlderu=akademijas beedris. Zittreisejs wirfpreeksch=runnatajs pee gehgeru=beedribas Rihgâ — 10
- Maria** jeb Noa, Amakosu wirsneekameita. Stahsts no Afrikas. A. Mikkelsohn — 10
- Masu** behrnu luhgſchanas ar dewiapazmits bildehm puschkotas — 10
- Meldinu** grahmata. Luttera tizzigeem Widsemme, Kurssemme un Iggaunu semme, geldiga pee sawahm Wahzu=Latweefchu un Iggaunu dseefmu grahmatahm. J. L. E. Punschel 1 —
- Pahtaru** grahmata ar Dr. M. Luttera masofatiffi — 10
- Pamahzifchana**, kâ behrni mahzami rakstijit. Zhpafchi skohlmeistereem par labbu farak-

- sibta no Aisputtes draudses mahzitasa
 J. Goldmanna — 25
- Pamahzifchanas preefsch semmeswihreem,
 fa warr katris pats itt weegli un lehti no
 fauleem lohti augligus laufafuhdus fa-
 taisiht, lihds ar kahdahm isskaidroschanahm
 par semmesauglibu un neauglibu, par
 semmesfuhdohschanu un fauluwehrtibu.
 Latweefchu semmfohpeem par labbu ap-
 gahdajis Theodors Behrse — 10
- Peespeests grehzineeks us atgreefschanohs,
 jeb: pamahzifchana, fã falihdsinatees ar
 Deewu; u. t. j. pr. Latweefchu wallodã
 pahrtulkota no Simworianã Miesefcho,
 Mahzitaja pee Nihges Rattoku basnizas — 10
- Peezdesmit pafazzinas ar bildehm, fo klau-
 figeem behrneem par lusti un mahzibu
 fagahdatas E. Dünsberg. Dhtra dalkã . — 50
- Pikkis un Stintis, jeb: speegelis dsehraseem,
 fo wezzais Pehteris Gohdis teem preef-
 schã turrejis Bubbuka-frohgã. To us-
 rakstijis E. Dünsberg — 15
- Preekeem. Wihna dseefma, wehz Wahzu dseef-
 mineeka Fr. v. Schillera, no E. Stahlberg — 2
- Punktir-grahmata, jeb:
 Ja gribbi sinnah, fã tew ees?
 Tad nopirz mannis — eesfattees;
 Us mattu wissu teiffchu tew,
 Ko wehlees, kahrojees tif few.
 Bezzeem un jauneem par preeku un isluste-
 schanohs — 5

- Nihta** = un wakkara dseefminas, skohlas = un
 mahjas behrneem sarakstītas no Ē. Voitus — 7½
- Sapnu grahmata**, jeb skunste wiffadus sapnus
 isstahstīti. Parise salastita no tahs issta-
 wetas sapnu isstahstītajas Le Normand
 papihreem — 25
- Schubpu** = Behrtuls. Johku = spehle, kā semneeks
 par muishneeku zelts. A. J. Stender. Par
 peelikkumu: Pasakka no draugu Lizzepura — 15
- Seemasfwehtku wakkars un Masa**, sar-
 kana bihbele. Diwi stahsti, ko sawās
 pehdigās deenās us nahwes gutas pahr-
 tulkojis Ē. Zilinski — 7½
- Semneeks un Liggers**. Weesofchanahs Nihgā.
 Lustes = spehle peezōs gabbalōs — 20
- Sinnas** par to slepkawu Beresowski, kas
 Parise us muhsu Keisaru Aleksanderu II.
 schahwis tai 25. Mai (6. Juni) 1867.
 Latwiski pahrzehlis Ē. Dunsberg — 10
- Skohlas = maise** jeb ohtra dalka Schaza lass-
 schanas-grahmatai, ko ar draugu palihd-
 sibu skohlneekem apgahdajis L. Heerwa-
 gen, Gaujenes draudses mahzitajs — 50
- Smekku = stahstini** jeb Annekdotes pahrrastiti no
 wahzueeksch latwiskas wallodas no D. L. — n. — 5
- Tautas fainneeziba**. Sarakstita no G. Munana — 20
- Tobijas un Weresports**. Pahrtulkohts no
 P. Pruhfs — 5
- Trihs pateefigi stahsti** par mahzibu un derrigu
 laika kawekli, apgahdati no Chr. Schönberg — 25
- Tuhkstofsch' un weena nakts**. Arabeeschu pa-
 fakkas, ko jaunibai par derrigu laika-

- Rbl. kop.
- fawelli un mahzibu latwiski farakstijis — 25
- T. Silpausch. (Dhtra dalka) . . . — 25
- Tuhstofch' un weenas naktis, wisjaukafahs pasakkas jaunekkeem par derrigu laika fawelli farakstitas. (Pirma dalka) . . . — 25
- Us deggofcha fugga „Austrija.“ Pateefigs stahstis. Latwiski no J. C. C. R. . . . — 8
- Waijagzaurispeestees. Stahstis no J. Wihstug — 20
- Wehrâ leekami notikkumi no Luttera dsihwes-stahsteem, lihds ar to datumu, kad tee gaddijuschees. Skohlneekeem par weeg-lafu ismahzischanohs no galwas, tohs tabeliffâ wihsê kohpâ falizzis C. Dünsberg — 20
- Wehrâ leekamee wahrdi un notikkumi no Pasaules-stahsteem, lihds ar to datumu, kad tee gaddijuschees. C. Dünsberg — 15
- Wella Roberts, un winna besdeewiga, atgreefiga un gohdibas pilla dsihwe. Isnemts no Wahzu wezzeem tautas-raksteem . . . — 10
- Winsch irr augfcham zehlees. Pahrtulkohstis no J. Ruggen — 6
- Wittu tautu rakstneeki. C. Stahlberg. Pirmadalka. Wahzu dseefmineeks Jr. v. Schillers. (Wallensteins. Teätera spehle.) . . . — 30

No zensures atwehlehts. Rihgâ, 26tâ Oktober mehn. deenä
1867tâ gaddâ.

Rihgâ, drikklehts pee W. J. Pâcter.